

Література

1. Ващенко Г. Загальні методи навчання: підручник для педагогів. – Видання перше. – К.: Українська Видавнича Спілка, 1997. – 441 с.
2. Галатюк Ю.М., Тишук В.І. Шляхи гуманізації навчання фізики в сучасній школі. – Черкаси: ЧОІПОПП, 1998. – С.57-59.
3. Галатюк Ю.М. Про гуманізацію вивчення природничих дисциплін в сучасній школі // Наука, освіта, суспільство очима молодих: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих науковців 17 травня 2007 року, м. Рівне. – Рівне: РВВ РДГУ, 2007. – С. 20-21.

ОРГАНІЗАЦІЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЕКОЛОГІВ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ НА ЗАСАДАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ

Гнілуша Н.В. (м. Кривий Ріг)

З метою реалізації в Україні стратегії освіти для стійкого розвитку в загальній системі освіти відбувається реалізація основної мети екологічної освіти – формування загальної культури громадянина. На цій підставі на державному рівні прийнята Концепція екологічної освіти в Україні, у відповідності з якою:

- створюється система безперервної екологічної освіти на всіх ступенях формальної освіти, – від дошкільної до вищої, за допомогою спеціальних курсів з екології;
- формується система підготовки педагогів, яка спрямована на реалізацію даної мети на всіх рівнях формальної освіти;
- сформована і успішно розвивається загальнодержавна система підготовки фахівців з різних аспектів екології та охорони навколишнього середовища.

Відповідно до наказу МОН України від 09.11.2010 р. №1067 уведено в дію новий класифікатор для освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліста і магістра. На підставі цього відбулися зміни в варіативній частині навчальних планів освітньо-кваліфікаційних рівнів *бакалавр* (спеціальність «Екологія, охорона навколишнього середовища та раціональне природокористування») і *спеціаліст* (спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища»), за якими уведено дисципліни: педагогіку, МВР, методіку екології, психологію (випускова кафедра ботаніки та екології природничого факультету). Виконання цієї програми підготовки дозволяє присвоювати випускникам за ОКР *спеціаліст* кваліфікацію «еколог, вчитель екології» в Криворізькому державному педагогічному університеті.

Система організації професійної підготовки еколога у ВНЗ – це, на нашу думку, сукупність компонентів організації професійної підготовки еколога (моделей, засобів, методів, прийомів та інше), які спрямовані на підготовку спеціаліста, який здатний здійснювати професійну екологічну діяльність. Одним із важливих компонентів цієї системи є зміст підготовки. Зміст професійної підготовки це деталізація навчальної інформації (предметна область знань), які необхідні екологу. Зміст підготовки визначається шляхом його проектування (визначення набору навчальних дисциплін).

Люба сучасна освітня програма повинна передбачати формування умінь адаптуватися до нових видів діяльності і відповідним їм засобам комунікації.

Для досягнення цієї мети традиційних моделей навчання недостатньо. Час вимагає інноваційних підходів: технологічних (модернізація традиційного навчання) та пошукових (перетворення традиційного навчання на основі продуктивної діяльності тих, хто навчається) [2].

Ідея навчання на основі пошукових методів належить американському педагогу-філософу Джону Дьюї [3]. Він заклав основу реалізації *методу проєктів* у навчанні, взявши за основу безпосередній досвід та інтерес тих, хто на-

вчається. Під методом проектів прийнято розуміти систему навчання «...при якій учасники набувають знання і вміння в процесі планування і виконання поступово ускладнюючихся практичних завдань – проектів» [1].

Реалізація методу проектів являється ефективним засобом формування професійних компетенцій майбутніх фахівців.

Метод проектів дає студентам змогу тісно взаємодіяти з природними об'єктами, вчитися бачити проблему, розуміти її суть і шукати шляхи її розв'язання. Якщо на початку проектної діяльності сліди антропогенного впливу на природу негативно позначаються на естетичному задоволенні, то завдяки тісному спілкуванню з природними об'єктами і накопиченню знань про них, студенти починають розуміти ці проблеми і співпереживати їм. Це виявляється в бережному ставленні до об'єктів, що вивчаються, в небажанні зашкодити їм, обов'язковому поверненню в природне середовище, що супроводжується сильними позитивними емоціями.

Співпереживання природному оточенню зумовлює прагнення розв'язати проблему і бажання діяти. Інакше кажучи, в процесі проектної діяльності відбувається зміна естетичного ставлення до природи на етичне.

Розв'язання проблеми на локальному рівні сприяє розумінню суті глобальних проблем і появи бажання шукати шляхи їхнього розв'язання. Крім того, вивчення взаємозв'язку живих організмів в екосистемах (ланцюги живлення, біохімічні кругообіги елементів) приводить до розуміння значущості кожного виду і необхідності збереження живого співтовариства в усій його різноманітності. Це сприяє реалізації принципу екологічної цілісності, виходячи з якої людина повинна зберегти єдність екосистем Землі, надаючи великого значення біологічному розмаїттю і природним процесам підтримання життя.

У ході роботи студенти переконуються в тому, що будь-яка екологічна проблема охоплює всі сфери життя і впливає на все живе співтовариство внаслідок єдності екосистем Землі. Отже, турботи й охорони потребує не який-небудь окремий вид або окрема екосистема, а всі екосистеми Землі і їхній різноманітності та єдності. Виходячи з принципу екологічної цілісності, необхідно: запроваджувати дії, що запобігають завданню серйозної та необоротної шкоди навколишньому середовищу; проводити іспитові тести і встановлювати відповідальність за заподіяну шкоду; гарантувати, що процес прийняття рішень враховує такі фактори, як сукупні, довгострокові, непрямі, дистанційні і глобальні наслідки діяльності людини.

У процесі проектної діяльності студенти досліджують стан води, повітря тощо, аналізують можливі шляхи надходження забруднюючих речовин у навколишнє середовище. Одним із рішень по проекту може бути організація екологічного моніторингу, за допомогою якого визначають, які фактори впливають на навколишнє середовище в своєму районі. Дані моніторингу передають спеціалістам з метою практичного використання їх. Така діяльність сприяє формуванню громадянської позиції студентів.

Проблема загального моніторингу в Кривбасі щодо стану атмосфери, геологічних, гідрологічних умов, ґрунтів у цілому має бути деталізована в деяких спеціальних напрямках стосовно якості стану екологічних систем. Це стосується місць розташування кар'єрів, відвалів, шламосховищ, тому що вони багатотакторно впливають на стан навколишнього середовища в Кривбасі. Геологічні, геофізичні, геоморфологічні, гідрологічні, геомагнітні явища і процеси, пилові і радіоактивні забруднення навколишніх площ доповнюються біотичними впливами. Відвали і шламосховища певною мірою змінюють мікроклімат довкілля і потребують зосередженого моніторингу на багаті профільній основі (виділення аералів і потоків техногенного забруднення ґрунтів, накопичення агентів технічного забруднення в організмах цих екосистем та поза ними).

Екологічна експертиза, яку проводять студенти після вироблення можливих рішень по проекту, дає змогу передбачити й оцінити результати прийнятих рішень. Таким чином, студенти вчать аналізувати наслідки своєї діяльності, інших людей, щоб не нашкодити навколишньому середовищу.

Література

1. Российская педагогическая энциклопедия. – М.: Научное из-во «Большая российская энциклопедия». – т. 2. - 1999.
2. Чамашев М.А. Гибкая технология проблемно-модульного обучения: [методическое пособие]/ М.А. Чамашев. – М.: 1996.
3. Dewey J. Progressive edwation and the science of edwation/ J. Dewey, Wasp., 1928.

РОЛЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ГРОМАДСЬКИЙ РУХ «ЗА МАЙБУТНЄ» У ВИХОВАННІ МОЛОДІ

Головач Л.В. (м. Полтава)

Ми – покоління, на долю якого випала історична місія – реалізувати у ХХІ сторіччі багатовікову мрію сотень поколінь українців – створити сильну, незалежну, процвітаючу державу – УКРАЇНУ!

Перші кроки незалежності стали випробуванням для всіх – тестуванням на зрілість, толерантність, терпіння, на здоровий глузд. На жаль, не всі гідно змогли пройти цей тест. Але ті, хто не втратив віру щодо становлення України як демократичної правової, економічно сильної держави впевнено крок за кроком йдуть до мети.

А зміни в Україні на краще починаються з кожного з нас: з нашої відповідальності, патріотизму, особистого внеску у загальну справу.

Всеукраїнська громадська організація «Громадський рух «За Майбутнє» не стоїть осторонь від проблем і завдань, які необхідно вирішувати, щоб досягти визнання як демократичної, а в першу чергу об`єднаної, не ураженої громадянським протистоянням, політичним розбратом, соціокультурними конфліктами, економічно сильної держави - України. Ми висуваємо за мету зробити все, щоб об`єднати українську молодь навколо будівництва сильної держави з могутньою економікою, навколо покращання життя нашого народу.

Від дня з проголошення незалежності, Українській державі довелося долати труднощі становлення державного управління, економіки, соціального захисту населення тощо. До певного рубежу, за яким проглядалися нові якості суспільного життя, у своєму розвитку підійшла Україна у 2004 році. У громадян вже утверджувалося відчуття економічної стабільності та соціального оптимізму. Але період поступального розвитку було перервано. Протягом наступних років країна пішла шляхом руйнації вже здобутого. А за минулі два роки провідні міжнародні рейтингові агенції знижували рейтинг України, аж до переддефолтного.

Якими ж мають бути подальші кроки влади і народу в цій ситуації?

Найбільш результативним, реальним та гуманним є шлях подальшого розвитку країни, запропонований нашою владою. Вона не запевняє і не переконує суспільство в тому, що шлях до нової країни буде легким, а життя – безтурботним. Реформи і перетворення - це завжди непросто. Сьогодні робиться все можливе, щоб започаткувати глибокі системні реформи і для цього приймаються непопулярні, але вкрай необхідні рішення, без застережень і побоювань втратити рейтинг, тому що є впевненість: труднощі, з якими зараз стикається країна, - тимчасові.

Влада не ховає проблем від народу, не йде оманливою дорогою дешевого популізму, а приймає відповідальні, часом складні та важкі рішення.